

Naročnina mesečno
25 iAn, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/II

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček, račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate:
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Naše najtrdnjše prepričanje

Slovensko ljudstvo je imelo odnekad svojo najjačjo oporo v katoliški veri in Cerkvi. Maloštevilni narod, ki nima na razpolago sredstev surove sile, se mora zanašati na moralne činitele, na moč ideje in na pravico. Katoliška vera predstavlja najvišjo idejo božjega vsevladstva in bratstva med ljudmi pa večne pravice, ki dobro plačuje in hudo kaznuje. Slovenskega rodu niso ohranili meči, ampak edino trdna vera v ljudsko pravdo, v prvenstvo duha pred materijo, v končno zmago pravice nad krivico. To vero mu je oznanjala katoliška Cerkve, ki jo je globoko vsadila v narodno dušo in jo ohranjala tudi v časih najhujšega suženjstva, stiske in bede. Njen evangelij enakosti vseh ljudi, njihovega nesmrtnega dostojanstva in božje Previdnosti, ki ne da laži zmagati nad resnico, je ustvaril tudi iz slovenskega rodu kulturno edinico, ki v svetu nekaj pomeni in zavzema častno mesto v zboru krščanskih narodov. Po katoliški veri smo člani kulturne zajednice Evrope, iz nje izvira vsa naša rodna moč in naša vera v bodočnost, ki je pridržana onim, kateri postavljajo človeško družbo na moralne činitele, ne pa na egoizem in na zmago »močnejšega«.

Kako zelo čuti naše ljudstvo, kje ima svoje najzanesljivejše zatočišče v sedanjih časih največje duhovne zmede, ko mnogim ne svetijo na življenjska poti ne ideje ne moralna načela, ampak jih vodi samo koristolovstvo, to dokazujejo najbolj verske manifestacije Slovencev. Na njih so naši slovenski ljudje zbrani z vsem svojim srcem, k njim pridejo radovoljno ko na praznik, iz njih govori neomajljiva smer in odločna volja našega ljudstva, da ostane katoliško ne samo po obredu, ampak tudi po vsej svoji miselnosti in praktičnem delovanju na vseh področjih svojega rodnega bitja in življenja. Zakaj slovensko ljudstvo je in bo vedno ostalo trdno prepričano, da je katolicizem kot vekovita kulturna sila, ki ni od danes na jutri, najtrdnjša podlaga vsega njegovega življenja, naj se odigrava med štirimi stenami rodbinskega doma ali pa v širokih mejah države in človeštva. Katoličanstvo — tako nam govorijo te veličastne manifestacije naše misli — ni nobena ovira rasti in napredku naše skupnosti z rodnimi brati, ampak najmočnejši vir onih etičnih sil, ki so za ohranitev in poglabitev take skupnosti potrebne. Zakaj na naši rodni katoliški veri sloni zvestoba, lojalnost, razumevanje in resnična toleranca ter nepotvorjena bratska ljubezen, ki nas družijo od severa do najjužnejše točke države v moralno enoto in celoto.

Tisoči in tisoči, ki so se zbirali na naših verskih shodih po cerkvah in na prostem, pričajo o tem, da je katolicizem neizkoreninljivo vsidran v slovensko dušo. Iz katolicizma izhaja slovenstvu ves idealizem, ki ga vzpodbuja k dejanjem največje nesebičnosti, požrtvovalnosti, narodne in socialne solidarnosti. Iz globoke krščanske vere ljubi naš rod svojo zemljo, svoje skromno, a pošteno življenje, svojo državo. Katoliška Cerkve nas je vzgojila, brnila in vodila: vodila bo naše misli in usmerjala naša stremiljenja k najvišjim ciljem i poslej. Katoličanstvo bo jedro in forma naše kulture; ni in tudi nikoli ne bo Slovencev samo spoštljiva zgodovinska starina ali zunanji lesk in ceremonija, ampak duša naše duše. Kar je tako z našim rodom zraščeno kakor je katoliška vera, to ne bo nikoli zamrlo, ampak z njim živele, dokler bo živeli oni. Naša vera in naš rod, to je združeno v neločljivo, nerazdelljivo integralno enoto. Tako govore vse manifestacije slovenskega ljudstva, odkar se zaveda samega sebe in svoje kulture, to bodo vedno izpovedovala naša srca. V katoliški Cerkvi bodo slejkoprej združeni vsi Slovenci po svoji miselnosti in se bodo čutili eno z vsemi brez razlike, ki se resnično krščansko mislijo in delajo po naukih evangelija, ki krščanstva ne smatrajo za navado in dekoracijo, ampak za počelo življenja v družini, občini in državi ter v vseh panogah kulturnega udejstvovanja.

Ni ga količikar znanega kraja v naši slovenski domovini, kjer bi naše ljudstvo ne bilo že javno slovesno molilo to svojo izpoved. Ponašalo jo je tudi te dni in jo bo vedno rado izpričevalo, kadar bo poklicano, da dá Bogu čast in se izjavi za njegovo kraljestvo miru, pravice in bratske ljubezni na zemlji. Na tej izpovedi katoliške vere sloni zvesta ljubezen našega ljudstva do lastnega rodu, do naših bratov po krvi, do države. Zakaj le iz resničnosti, živenga in doslednega krščanstva izvirajo one moralne sile, ki ohranjajo in krepijo narodno in državno občeustvo, v katerem vlada kultura, red in pravičnost. Zato je delo verske obnove in okrepitve katolištva v naših središčih najpomembnejše kulturno, socialno in državno delo, ki ga mora vsakdo podpirati, ker jači moralne temelje narodne in državne vzajemnosti. Krščanstvo katoliške Cerkve, ki v sebi vtelevša najpopolnejši zamisel krščanske narodne družine na zemlji, je toliko vrednota, da jo mora upoštevati vsak kot moralno silo, ki je po svoji utemeljenosti in trajnosti ter po idealizmu vere in dejanja največje važnosti za življenje vsakega občestva. To versko prepričanje našega ljudstva je najdražje, kar ima, je porok, da bo ostalo zdravo in nepokvarjeno. V časih, ko se vse maje, je krščanstvo našega ljudstva eden najstalnijših in najtrdnjelijših elementov našega občega organizma in zato je dolžnost in naloga vseh, da se še bolj utrdi.

Francoski državniki v Berlinu

Prvi sad: sestava francosko-nemškega gospodarskega odbora

Berlin, 28. sept. tg. Prvi dan nemško-francoskih razgovorov je potekel po izjavah vseh udeležencev povsem harmonično. Gostje so posebno naglašali, da so bili prisrčno sprejeti. Tudi danes so se prirejale Lavalu in Briandovi večkrat navdušene ovacije zanje in za mir, tako n. pr., ko sta se zjutraj odpeljala iz hotela, da obiščeta predsednika republike Hindenburga, potem pa tudi, ko sta se Briand in dr. Curtius peljala na poset državnega kancelerja Brüninga in h kosilu. V hotelu »Adlon« je postalo živahno že pred 9 zjutraj, dočim sta Laval in Briand takrat ostala še v svojih sobah. Laval se ni počutil prav dobro, ker v spalnem vagonu ni mogel spati in je prebil noč sedeč. Danes namerava Briand obiskati še Stresemannovo vlogo.

Napovedani obisk pri predsedniku republike Hindenburgu je bil ob 10.30 s ceremonijami, ki so običajne pri takih prilikah. Laval in Briand sta spremljal francoski poslanik Francois Poncet. Pri vstopu predsednikove palače v Wilhelmstrasse jih je sprejel državni tajnik dr. Meissner, ki jih je odvedel k Hindenburgu, pri katerem sta ostala četrt ure. Nato sta si francoska gosta ogledala novi muzej Pergamon.

Dosedanjih uspehov razgovorov še ni mogoče točno ugotoviti, vendar je gotovo, da se bo že v najbližjih dneh sestavil poseben nemško-francoski go-

spodarski odbor. Kako bo sestavljen, še ni določeno. Ustanoviti se ima kot nekaka interministerialna komisija, v kateri se bodo po potrebi pritegovale gospodarski strokovnjaki. V ta odbor bodo pritegnili tudi zastopnike delavstva, in sicer na izrecno željo Lavalu, ki je baje izjavil nekemu francoskemu prijatelju, da se ne more skleniti aliansa med nemškimi in francoskimi kapitalisti, ne da bi se bilo treba bati, da bi bila naperjena proti interesom delavstva. Zato polaga Laval največjo važnost na to, da so v odboru udeleženi tudi delavci obeh držav s svojimi organizacijami. Komisija se bo najprej bavila z vprašanjem sodelovanja v premogovni, električni in kemični industriji. Iz francoskih krogov prihaja hipoteza, da je kot rezultat berlinskih razgovorov postala možna skupna pot Brüninga in Lavalu v Washington, vendar kljub nedvomni važnosti takega potovanja za reparacije do sedaj še ni prišlo do tozadevnih razgovorov.

Berlin, 28. sept. AA. Francoski zunanji minister Briand je danes položil v eno grobo političnega nemškega zunanjega ministra Stresemanna.

Odmevi v Parizu

Pariz, 28. sept. tg. Prisrčni sprejem francoskih ministrov v Berlinu je povzročil optimistični razpoloženje francoskih socialistov. Tako piše »Repu-

blique«, da je Francija prevzela nasproti Nemčiji slovesno obveznost sodelovanja. Tudi nacionalistični »Avenir« izjavlja, da je obisk v Berlinu že do sedaj dokazal, da bo iz tega zopet zrastle nekaj dobrega za mir. Samo »Echo de Paris« ne vidi v sestanku nič posebnega.

V Londonu

London, 28. sept. AA. Angleški časopisi ugodno komentirajo sprejem francoskih ministrov Lavalu in Briand v Berlinu in naglašajo važnost konferenc med francoskimi in nemškimi ministri.

V Belgradu

Belgrad, 28. sept. I. V merodajnih krogih sprejemajo vesti o obisku francoskih ministrov v Berlinu z veliko rezervno. Tukajšnji listi, ki priobčujejo sicer vse podrobnosti o sestanku nemško-francoskih državnikov v Berlinu, priobčujejo velike komentarje. Brez dvoma bodo prihodnji dnevi v mnogem odločilni za stališče, katero bodo morali zavzeti napram novim dogodkom na zapadu Evrope države male antante. V nekaterih krogih, ki niso oficijelni, se celo namigava, da je sporazum med Nemčijo in Francijo prišel kot dobrodošlo plačilo za pokopan načrt carinske zveze med Avstrijo in Nemčijo.

Negotovost v nemškem gospodarstvu Borze ostanejo zaprte

Berlin, 28. sept. tg. Nemški finančni minister dr. Dietrich je izjavil na shodu nemške državne stranke, da je padec funta napravil Anglijo bolj sposobno za konkurenco in da se je položaj za eksportne države na svetovnem trgu poslabšal. Na nemški strani pa se ne sme zgoditi nič, kar bi izgledalo kot inflacija. Inflacija v Nemčiji bi bila čisto nekaj drugega kakor v Angliji, ker bi požrla male prihranke nemškega naroda, ne da bi se zmanjšala višina nemškega dolga, ki obstoja ves v zlati valuti. Nemčija mora torej izpolnjevati vse obveznosti, tudi privatno-gospodarske, da bo ohranila svojo veljavo v svetovnem gospodarstvu in svetovni trgovini.

Berlin, 28. sept. tg. Vodstvo borze je danes po kratki konferenci sklenilo, da se borza do nadaljnjega ne bo zopet otvorila. Na ta sklep je bistveno vplivalo stališče državne vlade, ki je izjavila, da smatra zopetno odprtitev borznega prometa za neprimerno. Borzni prostori ostanejo

zaprti tudi za privatne sestanke brzižancev, da se prepreči vznemirjanje gospodarstva.

Skandinavske države

odpovedujejo zlato valuto

Stockholm, 28. sept. tg. Švedska diskontna mera se je zvišala od 6 na 8%, kar je doslej najvišja obrestna mera na Švedskem. Vlada je sklenila, da odvede državno banko do 30. novembra dolžnosti zamenjavanja papirnatega denarja za zlato.

Oslo, 28. sept. tg. Državna banka je enako kakor v Stockholmu zvišala diskontno obrestno mero na 8% in ukinila dolžnost zamenjavanja za zlato.

Kopenhagen, 28. sept. tg. Kmečka stranka je priporočila vladi, da ukine zlato standard radi padca angleškega funta, ki je precej neugodno vplival na dansko poljedelstvo. Računa se, da bo Danska še danes ukinila zlato valuto in prepovedala izvoz zlata.

Finančna kriza v Italiji

Zvišanje carin in njega posledice — Mussolini nima denarja za orožje

Rim, 28. sept. Glede nagibov, ki so dovedli fašistično vlado do tega, da je zvišala za 15%, oziroma 10 odstot. carine, doznava iz dobro informiranih krogov naslednje: Italijanski državni proračun je že delj časa neprenehoma deficiten. Dne 30. junija, to je ob zaključku finančnega leta 1930-31, je primanjkljaj znašal okoli 800 milijonov lir. Na koncu prvih dveh mesecev tekočega poslovnega leta je državni proračun izkazoval 550 milijonov lir primanjkljaja, to se pravi 200 milijonov več kakor lansko leto v tem času. Radi naglega naraščanja števil brezposelnih, ki bo celo po uradnih podatkih kmalu doseglo okoli 700.000, je bila vlada prisiljena, razpisati nova javna dela, ki jo stanejo ogromnega denarja. Vlada bi rada proračun skrajšala: posebne postavke vojaških ministrstev so silno visoke in dosežejo skoro 6 milijard lir. Prav pri teh postavkah bi se dalo kaj rezati. Zato se italijanska vlada v zadnjem času po svojem zunanjem ministru Grandiju tako poteguje za razorožitev, oziroma vsaj začasno premirje v oboroževanju in se kaže na drugi strani dokaj popustljivo napram Franciji tudi glede pomorskega sporazuma. Ako bi se Francija več ne oboroževala, bi tudi Mussolini lahko ustavil delo v vojnih arzenalih in tako prihranil milijone, ki jih zdaj države potrebujejo. Mussolini upa, da bi mu sporazum s Francijo prinesel tudi veliko inozemsko posojilo. Ker pa vsi ti načrti visijo še v zraku in je padec funta zadel tudi liri, je vlada segla po radikalnem ukrepu in zvišala carine. Mussolini upa, da mu bo zvišanje carin prineslo toliko denarja, da lahko uravnoteži proračun.

Carine ne zadenejo tiste predmete, glede katerih se je Italija sporazumela s carinskimi pogodbenimi z drugimi državami. Prosti carine so rude, umetina gnojila in trgovske ladje. Carina na premog in drugo gorivo znaša samo 10%. Zvišanje carin bo imelo za posledico podražitev življenja in pa skrajšanje uvoza. Če v prvih osmih mesecih tega leta je uvoz padel po vrednosti za 30% (po količini 12 odstot.) in to v prvi vrsti radi padanja kupne moči italijanskega ljudstva. Radi zvišanja carin na žito se je moka podražila. Z oslajenjem lire je zadel uvoz nov udarec, ker je s tem padla kupna moč italijanskega denarja.

Milan, 28. sept. tg. Devizna trgovina se je v Italiji zopet omejila na dejansko trgovino s tem, da bodo banke od danes dalje smele izdajati večje zneske strankam v tuji valuti samo proti izkazilu

faktične potrebe s tem, da bodo predlagale uvozne fakture.

Milan, 28. sept. tg. Finančni minister Mosconi je od danes dalje odredil, da se terminska kupčija na italijanskih efektivnih trgih omeji. S tem, da se je uvedla dolžnost, da se mora pri terminskih kupčijah na borzi plačati kot pokritje 25 odstotkov vrednosti, pomeni za italijanski efektivni trg konec spekulacije, katere skoraj izključno trguje samo v terminski kupčiji. V resnici so se danes take kupčije zelo skrajšale. Državni boni so bili oslajeni. Fiat je notiral 168 (plus 3), Edison pa 520 (plus 7).

Velika evropska senzacija

Pred procesom proti albanskim atentatorjem

Belgrad, 28. sept. I. Z Dunaja poročajo, da je sodišče v Riedu, kateremu je bil izročen v razsodbo ves material, ki se tiče atentatorjev na albanskega kralja Ahmeda Zogu, katerega sta izvršila začetkom tega leta albanska dijaka Agis Kania in Belošia, pripravilo že vse, da se začne razprava. V Ried sta prispela tudi zagovornika atentatorjev dr. Pressburger in dr. Friedmann. Z njima se je naselilo v malem mestecu tudi ogromno število inozemskih časnika, ki so bili poslani v Avstrijo, da ob blizu zasledujejo razvoj enega najzanimivejših političnih procesov, ki jih pozna zgodovina zadnjih 30 let. Tukajšnja »Pravda« piše, da pričakujejo od procesa senzacionalna razkrinkanja iz zasebnega življenja albanskega kralja in zanimiva razkritja vseh onih zakulisnih političnih delovanj, ki so se tokom zadnjih let vršila na albanskem dvoru. Advokat dr. Pressburger dobiva neprestano veliko množino grozilnih pism s strani prijateljev Albanije, ravno tako pa prejema tudi ogromno število pism, ki ga vzpodbujajo, in sicer od strani raznih albanskih organizacij, kakor tudi iz drugih strani iz Pariza, Londona, Amerike, Carigrada in Soluna. Govori se, da se bosta prijavila kot priči tudi nemški prof. Einstein in znana pisateljica Mihajli.

Kot navaja »Pravda«, se v teh spidah nahajajo vse krivice, ki so se storile za časa vladanja albanskega kralja Ahmed Zogu albanskemu narodu, posebno pa se opisuje, s kakšno krutostjo je preganjal albanski kralj sorodnike obeh atentatorjev. Mnogo časnika se ponuja za priče, da dokažejo resnice strahovlade v Albaniji in da razbremenijo odgovornost atentatorjev. Drugi zopet navajajo, da je kralj

Ahmed Zogu za svoje osebne interese in potrebe pogostokrat prodal svojo zemljo inozemstvu, nasprotno pa zrušil vsak pojav nezadovoljstva, ki bi mu moglo škodovati. Obramba se bo sklicevala celo na Zvezo narodov, ker je baš ona leta 1925. poslala v Albanijo posebno komisijo z nalogo, da natančno prouči političen in gospodarski položaj v Albaniji. Ta komisija je ob svojem povratku predložila Zvezi narodov neizpodbitne dokaze o nezasištem režimu Ahmeda Zogu in njeno poročilo bo imelo brez vsakega dvoma velik vpliv na razvoj tega procesa, na katerega zre danes ves evropski politični svet z velikanskim zanimanjem.

Balkanijada v Soliji

Solija, 28. sept. Bolgarska agencija poroča: Včeraj so se v prisotnosti velike množice gledalcev in v hladnem vremenu začele sportne prireditve Balkanijade. Med gledalci so bili tudi ugledni zastopniki javnega življenja. Balkanijado je otvorila nogometna tekma med Turčijo in Bolgarsko. Ko sta reprezentanci moštvi prispeli na igrišče, je godba zaigrala turško in bolgarsko himno. Ob 4.10 je madjarski sodnik Vizovnik dal znamenje za začetek tekme. Začetek igre je bil zelo živahen. V tretji minuti je bolgarska četa z desnim krilom dosegla prvi gol. Ves čas prvega polčasa je potekel v ravnopravni igri obeh čet. V 40 minuti so Turki izenačili. V peti minuti so dosegli Bolgari drugi gol. Tedaj je turška četa, čeprav tehnično na vrhuncu, izgubila povezanost v svoji igri. Bolgari so nato dosegli z nizko in hitro igro še tri gole. Končni rezultat 5:1 za Bolgarsko.

Papeški konzistorij

Rim, 28. sept. Z. Vatikanski državni tajnik Pacelli je odpotoval v Švico v zdravilišče Rorach, kjer bo prebil svoj letni dopust. V vatikanskih krogih se trdi, da bo v mesecu decembru tajen in javen konzistorij. Že nekaj mesecev se v Vatikanu delajo priprave za ta konzistorij, ki je bil že večkrat odložen. Vzroki preložitve niso bili znani, misli pa se, da je papež k temu prisilil konflikt med sv. stolico in fašistično vlado. Zadnji konzistorij je bil julija 1930, od takrat pa je umrlo že 15 kardinalov. Na prihodnjem konzistoriju bo papež imenoval nove kardinale, v mnogih škofijah pa bo postavil tudi nove škofo. Misli se, da bo na tem konzistoriju sprejeta tudi ostavka sedanjega vatikanskega državnega tajnika Pacellija. Kot najbolj resen kandidat za njegovo mesto se imenuje dosedanj Pacellijev pomočnik dr. Pizzardo.

Funt še vedno pada

London, 28. sept. tg. Funt je danes zopet padel. Vzrok je bil ta, da je bilo treba mnogim producentom preskrbeti kritje za sirovine in je bilo za to treba pripraviti večje devizne račune. Smatrati je, da bo vlada v manjši meri skušala funt podpreti, kakor bo ob splošni občutljivosti trga potrebovala le majhna sredstva. Funt je danes notiral nasproti Newyorku 3.775 (3.845), nasproti Parizu 95 (97), Bruslju 26,5 (27,5), Amsterdamu 9,25 (9,5), Curihu 19 (19,5), Berlinu 15,5 (15,75). Tudi na trgu domače industrije se je pokazala danes radi politične napetosti gotova stagnacija. Splošno razpoloženje pa ni neprijazno. Vojno posojilo je ostalo nespremenjeno v kurzu 93,5, dočim se 4 odstotni konzol narastli za pol funta na 80,5. Dawesovo posojilo se je dvignilo za 1 funt na 62, Jungovo pa od 43 na 44. 7 odstotno avstrijsko posojilo se je zboljšalo od 58 na 62.

Orkan ob japonski obali

Tokio, 28. sept. Z. Strašen vihar, ki je divjal preteklo noč ob japonski obali, je povzročil ogromno škodo. 60 hiš je bilo pod vodo v Jokohamu. Ubilih je sedem oseb.

Izid občinskih volitev v ČSR

Praga, 27. sept. Izid občinskih volitev se ni povsem znan, ker se niso prispeli iz vse države podatki iz posameznih občin. Na razpolago so številke o izidu glasovanja v prestolnici, kjer je bil boj prav tako srdil kakor v času parlamentarnih volitev. Tu so bile stranke v borbo z istimi političnimi gesli, kakor jih propagirajo v času volitve kampanje za volitve v poslansko zbornico. Narodni socialisti, ki so imeli deset let v občinskem svetu najmočnejše zastopstvo in katerim je tudi pripadal dosednji primator dr. Baxa, so obdržali dosedanje pozicije in bodo poslali v občinski svet 23 starešin. Komunisti, doslej druga najmočnejša stranka, so izgubili 8 mandatov in bodo ostali razpolagali samo s 13; pač pa so mesto njih pridobili socialisti demokraciji 2 mandata in bodo zasedli 14 občinskih mest. Kramarjevi narodni demokrati so dosegli samo 15 mandatov in s tem izgubili 2. Strikova liga si je proti vsemu pričakovanju priborila 11 mandatov. Številni njenih volitev je naraslo v primeri z zadnjimi volitvami za 40.000. Za 1 mandat so nadovali obrtniki, ki bodo ostali razpolagali samo s 5. Ljudska stranka si je priborila 6 mandatov (kakor doslej) in nemške stranke 4. Srednje stranke z zadovoljstvi ugotavljajo nazadovanje komunistov in vidijo v tem znak zrelosti čeških volitev, ki se niti v času hude gospodarske stiske niso dali zapeljati po komunistični demagogiji.

Čeprav so se vršile volitve v komaj 73% češkoslovaških občin (na samem Češkem še manj) in je bilo pozvano na glasovanje od 8.514.290 volivnih upravičencev samo 5.549.177 volitev, čeprav pridejo pri občinskih volitvah v poštev predvsem krajevne zadeve gospodarskega značaja in ne igrajo politični programi strank tako velike vloge kakor pri parlamentarnih volitvah; četudi so v mnogih občinah volitve postavili enotne kandidatske liste, predvsem na Slovaškem, bodo te občinske volitve kljub temu podale zanesljivo sliko o položaju političnih strank.

Samo eno guslo, pod katerim so bile stranke v volivno borbo, to je vprašanje občinske samouprave, ki se je z zakonom od 1. 12. 1927. zelo omejila, ni bilo strogo političnega značaja in se je nanašalo na občinsko upravo. Ker so namreč socialisti, ki so dotlej imeli v rokah večino mestnih občin, preveč razpisovali z denarnimi in svobodno vsilili občinske doklade na državne davke, je bil izdan in zakon, ki prepoveduje občinskim odborom, povlačiti občinske doklade čez določen odstotek. V oslabele se je vršila borba na podlagi političnih programov posameznih strank. Tako je šla katoliška češkoslovaška ljudska stranka v borbo s krščanskim praporom proti svobodnomiselno orientiranim narodnim socialistom in drugim liberalnim strankam, proti marksizmu socialistov in komunistov, medtem ko je Hlinkova ljudska stranka oživila boj za avtonomijo Slovaške in se postavila po robu sedanji vladni koaliciji. Vidimo, da sedanja vlada ni le dela, da dela krivice Slovačkom in Slovaški, ker krši ustavno svobodnost naše države! Slovaki ne more glasovati za takšno vlado! Slovaki, katoličani, ne zapustite se, da vas Bog ne bo zapustil! To so le nekatera mesta iz današnjega

uvodnika Hlinkovega glasila Slovaček.

Ni manj borbeni niso češki katoličani. Lide priobčuje danes na naslovni strani sliko katoliškega doma v Sevilii v plamenih in poziva češke katoličane, naj volijo za ljudsko stranko, ako se hočejo obvarovati pred nesrečo, ki je začela kataličane na Španskem, v Italiji in Mehiki, ker se niso organizirali in politično udeleževali. Včeraj je prav ta list priobčil sliko MacDonalda, ki kaže, kako MacDonald poziva na sodelovanje vseh stanov v korist države, ki naj se obvaruje pred gospodarsko katastrofo. Ker je češkoslovaška ljudska stranka stranka vseh stanov, zato poziva Lide vse čehe, naj volijo zanjo.

Neki drugi katoliški list se ponaša, da je sranečova vlada plačala 1 milijardo dolgov in 2 milijardi pustila v državnih zakladnicah, a danes sta ti dve milijardi že izčrpani in država ima že poldrugo milijardo dolga. List poziva volivce, naj pomislijo, da so vsake volitve politične. Občinskimi volitvami bi lahko sledila rekonstrukcija vlade in danes je na dnevnem redu obnovitev modusa viševni z Vatikanom; katoličanu torej ne more biti vseeno, katere stranke pridejo na vlado.

Ni manj bojovita niso glasila drugih politič-

nih strank, ki so vse razvile pred volitvami silno živahno propagando.

Praga, 28. sept. Včerajšnje občinske volitve so potekle popolnoma mirno. Od 15.729 občin jih je volilo 6589, in od teh so se dogovorili v 4828 občinah za enotno listo. Pozneje pa so volilo 4316 občin. V praktičnem pogledu volitve niso prinesle bistvenih sprememb. Agrarci so obdržali svoje položaje na deželi. V Pragi so ostali češki narodni socialisti najmočnejša stranka, dasi so izgubili nekoliko glasov. Nemci v Pragi so ohranili svoje štiri mestne mandate. Zidje pa imajo v Pragi dva sedeža. Na fašistični listi je bil izvoljen Gajda, ki pa radi svoje kazi mandata ne bo mogel prevzeti. Simptomatično je samo neko radikaliziranje v nacionalnem pogledu tako na češki kakor na nemški strani, in sicer na korist narodne lige Stribernega, katere je zvišala število svojih mandatov od 2 na 11, in v korist nemških narodnih socialistov. Pristraši Stribernega so profilirali radi tega, ker so bili v aferi Stribernega kompromitirani tudi meščanski mandatarji drugih strank, proti katerim pa oblasti niso poslepale tako ostro. Nemškim narodnim socialistom pa je prišel v prid val nemških narodnih socialistov v Nemčiji.

Občni zbor Glavne zveze zemljedelskih združenj v Srbiji

Belgrad, 28. sept. 1. Danes je bil odprt 25. redni občni zbor Glavne zveze zemljedelskih združenj v Srbiji. Občni zbor je otvoril predsednik zveze Jeretija Protić, ki je v zanosnem govoru prikazal združeno misel v južnih krajih naše države. Občnemu zboru so prisostvovali kraljev zastopnik, polkovnik Leco, kakor tudi zastopniki raznih drugih ministrstev. Ko je občni zbor poslal pozdravni brzojav na naslov kralja, se je preslo na letno poročilo, iz katerega posnemamo sledeče podatke: Koncem leta 1930 je štela glavna zveza 2219 združenj, med tem ko jih je imela pred desetimi leti samo 1486. V povojni dobi je bilo včlanjenih 1533 združenj, kar pomeni porast za 156%. Združbe se delijo tako-le: Kreditnih združenj je 53,26%. Glavna zveza ima svoje združbe članice v osmih banovinah. Občnemu zboru je predložilo svoje letno poročilo samo 1615 združenj, ki pa že samo obsegajo 116.573 moških in 3144 ženskih članov. Med raznimi poklici šteje kmet največje število združenj, namreč 110.000. Duhovnikov združenj je samo 393, učiteljev pa 928. Od vseh združenj je bilo 53.662 pisemenih, 26.055 pa nepisemenih. V teku zadnjega leta se je število članov zvišalo za 13.622. Iz skupne bilance Saveza posnemamo, da znaša premoženje v likvidnem denarju 8.800.000. V izposojenem denarju 92,5 milj. Din, v vlogah je investiranih 41 milj., v nepremičninah 35 milj., rezervni fond pa znašajo 25 milj. Din.

Glede hranilnih vlog pravi poročilo, da niso niti od daleč dosegle one višine, katere se je upravičeno pričakovala. Zato bo Savez skrbel, da

se posveti prav temu delu združniškega delovanja največja pozornost v prihodnjem letu. V tej postavki je bilo 1929. leta prenešeno na leto 1930. 10.875.767 Din. V teku 1930 je Savez vložil 33 milijonov 591.563 Din novih vlog, medtem, ko je bilo dvigov v znesku 22.046.180 Din, tako, da je koncem leta 1930. razpolagal samo z 20.899.577 Din hranilnih vlog. Iz tega se jasno vidi, kako pravi poročilo, da se višina letnih hranilnih vlog tekom zadnjih let ni prav nič dvignila in da je vedno ostala na isti višini, to je okrog 10 milj. Din.

Tekom zadnjega leta je Osrednji odbor revidiral nad polovico vseh včlanjenih združenj. Pod vodstvom Saveza se je vršilo tekom 1930. leta 13 združniških tečajev, katere je obiskovalo skupno 441 združniških tajnikov in vodij.

Skupni promet savezne blagajne znaša za leto 1930. 255.997.494 Din. V primeru z 1929 je torej promet narasel za celih 158.636.730 Din, ali za 192%. Koncem leta 1929. so združbe članice dolgovale Savezu vsega skupaj 27.526.777 Din, koncem leta 1930. pa že 56.508.311 Din, kar dokazuje, kako globoko je svetovna gospodarska kriza posegla tudi v obratovanje srbskih kreditnih združenj.

V navedenem številu se nahaja tudi 22.725.677 Din, katere je posodila Zadruga Privilegir. Agrarna banka. Od vseh včlanjenih združenj je bilo samo 42 kreditnih, ki niso izpolnile svojih denarnih obveznosti. Filiala v Zagrebu je zaključila z aktivno 7.005.782 Din, v Novem Sadu pa z aktivno 2.967.030 Din. Občni zbor se bo nadaljeval tekom jutrišnjega dneva.

Zaključek šahovskega turnirja na Bledu

Proa tri mesta zasedli Aliehin, Bogoljubov in Niemcovič

Bled, 28. sept. Po petih tednih napora so danes mojstri slednjič sedli k svojim zadnjim partijam. Dolga in naporna borba je že nekam izčrpana njihovo borbenost in danes so bile že po dveh urah igranja tri partije dane remis.

Najkrajša je bila partija med Pircem in Vidmarjem, ki je obsegala samo 13 potez. Pirc je pričel kot beli v damskem gambitu varianto, ki črnemu ni povzročala posebnih težav in pozicija so je kmalu razčistila, nakar je bil sklenjen remis. Partija je trajala samo 40 minut.

20 minut pozneje je sledil drugi remis in sicer v partiji Aliehin-Spielmann. Spielmann kot črni ni kazal nobenih častihlepnih želja, ampak si je v svesti, da svojega položaja ne more znatno popoboljšati, rad privolil v remis. Prav tako Aliehin ni maral posebnih napenjanj svojih moči, ker mu ni mogel že od par kol sem nihče vzeti prvenstva in se je tudi on rad zadovoljil z remisem, saj je s tem neopažen dokončal turnir. Jasno je, da pri taki partiji ni bilo posebnih zanimivosti, saj je bila končana brez vsake borbe že po 19. potezi.

Partija Maroczy-Kostič je bila zanimiva, vsaj v otvoritvi, ker si je Maroczy proti Kostiču, ki je izbral Aliehinovo obrambo, ustvaril boljše pozicijo.

Toda Kostič se je proti utrujenemu Maroczyju posrečilo, da je v središčni poziciji poenostavil, nakar je bila tudi ta partija kmalu končana in sicer z remis.

Tartakower Bogoljubovu ni mogel odvzeti drugega mesta in Bogoljubov je igral zelo hitro in ležerno, kar se je nad njim seveda maščevalo, ker je Tartakower dobil kmeta, s čimer je bila partija odločena. Tartakower je nato hotel z Bogoljubovom bitro obračunati in je napravil silen napad na kraljevo krilo. Bogoljubov se seveda ni dal takoj odpraviti in je napad odbil. Tartakower se je moral odločiti na končnico, v kateri mu je po dobri igri pridobil kmet prinesel zmago. Tartakower je s tem sijajno zaključil turnir in je temu, da se ni bolje placiral, krivo le to, ker je v prvi polovici turnirja igral mnogo slabše.

Važna za končni placement je bila partija med Kashdanom in Stoltzem, ker sta v predzadnjem kolu imela oba po 13 točk. Stvar je končana mirno, ker se je Stoltz dobro branil. Kashdan je slednjič privolil v remis, kljub temu, da se je njegov nasprotnik nahajal v hudi časovni stiski. Pozicija je bila namreč tako jasna, da je bil remis neizbežen.

Zadnja partija turnirja je bila med Niemcovičem

Studentje pretepli ministra

London, 28. sept. tg. Kitajski zunanji minister Veng je danes v Nankingu komaj ušel smrti. Kitajski študenti so v sprevedih protestirali proti postopanju Japoncev v Mandžuriji, pa tudi proti zunanjemu ministru Vengu, ker se mu ni posrečilo, pridobiti Zvezo narodov za to, da bi na strani Kitajske intervenirala pri Japonski. Študenti so vdrl v zunanje ministrstvo, razbili so opravo in okna ter vdrl v sobo zunanjega ministra, ki ni hotel zbežati pred demonstranti. Študenti so mu strgali obleko s telesa in ga s palicami tolkli tako dolgo, dokler minister zaradi udarcev po glavi in prsih ni padel na tla. Študenti bi ga bili nedvomno ubili, če ne bi bili nekateri uradniki prišli skozi okna na pomoč in študente potisnili ven. Zunanjega ministra Venga so potem z avtomobilom odpeljali v hišo Cangkaj-šeka. Rane zunanjega ministra so zelo hude.

Obsedno stanje v Hongkongu

London, 28. sept. tg. Zaradi nemirov v Hongkongu je bilo proglašeno obsedno stanje in so bile mobilizirane tamkajšnje angleške čete. Hongkong je namreč angleška kronska kolonija. Večkrat je moralo vojaštvo z bajoneti nastopiti proti demonstrantom. Do sedaj so Kitajci ubili šest oseb.

Kitajske roparske tolpe so iztirile vlak Mukden-Peking in oplenile potnike, katerih so trideset ubilo.

Herriot - predsednik razorožitvene konference

Pariz, 28. sept. ž. »L'Ouvre« prinaša vest, v kateri pravi, da je Cecil v imenu Lige narodov ponudil Herriotu predsedniško mesto pripravljalnega odbora za razorožitveno konferenco. Čuje se, da bo Herriot to mesto sprejel.

Zepelin se je vrnil

Friedrichshafen, 28. sept. tg. Zrakoplov Zepelina se je danes povrnil iz južne Amerike. Pot je premeril v 80 urah, dočim je zadnjič rabil za to 83 ur. Prihodnjic bo zrakoplov odpotoval v južno Ameriko 16. oktobra.

Izvoz sadja

Belgrad, 28. sept. 1. Po statističnih podatkih trgovskega ministristva je izvozila naša država od 1. avgusta do 22. septembra 1781 vagonov sliv. Največ tega blaga je kupila Češkoslovaška, namreč 745 vagonov. Jabolke je bilo izvoženih okroglo 100 vagonov, od katerih je kupila Češkoslovaška 51 vagonov.

Belgrad, 28. sept. 2. Včeraj je svečano blagoslovil nov samostan lazarištev na Čukarici belgradski škof g. dr. Rodić. Nov samostan je ena najlepših katoliških zgradb v Belgradu.

Belgrad, 28. sept. 3. Danes zjutraj je odpotoval v Djakovo belgradski nadškof g. dr. Rodić. Iz Djakova bo odšel v Zagreb na duhovne vaje, katere bo imel z udeleženci školaške konference.

Sestava glavnega volivnega odbora

Belgrad, 28. sept. 1. Danes se je ponovno sestel glavni volivni odbor, da pripravi vse potrebno za volitve v državno narodno skupščino. Volivni odbor se je sestavljal takole: Predsednik Marko Radulović, predsednik višjega sodišča v Podgorici. Člani: dr. Dušan Subotić, predsednik kasacijskega sodišča, dr. E. Simić, predsednik stola senorice, S. Simić, predsednik vrhovnega sodišča v Sarajevu, A. Staničić, Ziko Arandjelović in M. Radivojević. Ta odbor je zahteval od notranjega ministristva točne podatke o številu volivnih mest in imenovanje predsednikov volivnih odborov v vsej državi. Odbor je sklenil, da banovine same odredijo svoje potrebe v predsedstvih volivnih odborov, tako, da se bo izognilo vsem nepotrebnim potovanjem. Da more volivni odbor posloovati, je sklenjeno, da nekaj uradnikov iz ministristva za šume in rude, med katerimi se nahajajo po večini stari parlamentarni uradniki in stenografi, pomaga pri tem delu. Volivni odbor posluje v zgradbi prometnega ministristva.

Delovni čas v uradih

Ljubljana, 28. sept. AA. V uradih kr. banske uprave dravske banovine ter podrejenih državnih upravnih oblastev so uradne ure od 1. oktobra do 1. maja 1932 dnevno od 8 do 12.30 in od 15.30 do 18, ob sobolah pa od 8 do 14.

Pobiranje davka od čebelarstva

Belgrad, 28. sept. 1. Davčni oddelek finančnega ministristva je izdal uradno tolmachenje za pobiranje davka o čebelarstvu. Po tem tolmachenju čebelarstvo, ki je del poljedelstva, načeloma ne plačuje davkov. V slučaju pa, da se čebelarstvo goji kot obrt, se smatra za podjetje in zapade obdavčenju. Tudi v slučaju, če bi čebelarji ne imeli nikake zveze s stalnim poljedelstvom in bi, recimo, ne posedovali nobene zemlje, in če bi čebelarstvo preselilo meje osebnih potreb, potem tudi zapade davčni obvezi. Vprašanje čebelarstva obdavčenja se torej ne more rešiti na splošno, ampak se mora vsak slučaj zase preučiti po okolnostih, v katerih se nahaja.

Za olajšanje trgovine s Poljsko

Belgrad, 28. sept. 1. Čuje se, da so se pogajanja med jugoslovansko in poljsko vlado za odpravo konzularne vize na izvozne certifikate uspešno končala in da se bo odlej vršil blagovni promet med tema državama brez konzularnega vizuma, tudi torej brez tozadevnih stroškov. Trgovinski odnošaji med obema državama so na ta način zelo olajšani in pričakuje se, da se bo olajšave poslužila naša poljedeljska izvozna trgovina.

Zagrebska vremenska napoved: Precej oblačno, zmerno toplo in stalno.

Dunajska vremenska napoved: Oblačno, deževno, hladno.

	Kostič	Stoltz	Tartakower	Astaloš	Vidmar	Colle	Niemcovič	Pire	Flohr	Bogoljubov	Kashdan	Maroczy	Aliehin	Spielmann	Končno stanje
Kostič	1	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	12 1/2
Stoltz	1/2	1	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	13 1/2
Tartakower	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	13
Astaloš	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	9 1/2
Vidmar	1	1	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	13 1/2
Colle	1	1	1/2	1/2	1	1	1/2	1	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	10 1/2
Niemcovič	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	14
Pire	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	8 1/2
Flohr	1	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	13 1/2
Bogoljubov	1	1	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1	1	1	1/2	1/2	1/2	1/2	15
Kashdan	1	1/2	1	1/2	1	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	13 1/2
Maroczy	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	12
Aliehin	1	1/2	1	1	1	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1	20 1/2
Spielmann	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	12 1/2